

B10-0177/2024

20.11.2024

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Komisijos pareiškimo

pateiktas pagal Darbo tvarkos taisyklių 136 straipsnio 2 dalį

dėl Tarybos rekomendacijos dėl aplinkos be dūmų ir aerozolių
(2024/2911(RSP))

**Pietro Fiocchi, Ruggero Razza, Emmanouil Fragkos, Laurence Trochu,
Michele Picaro**
ECR frakcijos vardu

**Europos Parlamento rezoliucija dėl Tarybos rekomendacijos dėl aplinkos be dūmų ir aerozolių
(2024/2911(RSP))**

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 168 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/40/ES dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo ir kuria panaikinama Direktyva 2001/37/EB¹,
 - atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/522, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. laikotarpio Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programa (programa „ES – sveikatos labui“) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 282/2014²,
 - atsižvelgdamas į savo 2009 m. lapkričio 26 d. rezoliuciją dėl aplinkos be dūmų³,
 - atsižvelgdamas į savo 2022 m. vasario 16 d. rezoliuciją „Europos stiprinimas kovojant su vėžiu – išsamios ir suderintos strategijos link“⁴ ir į Specialiojo kovos su vėžiu (BECA) komiteto darbą,
 - atsižvelgdamas į savo 2023 m. gruodžio 13 d. rezoliuciją dėl neužkrečiamųjų ligų⁵,
 - atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 17 d. Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl aplinkos be dūmų ir aerozolių, kuria pakeičiama Tarybos rekomendacija 2009/C 296/02 (COM(2024)0055),
 - atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 9 d. Komisijos ataskaitą „Europos konkurencingumo ateitis. Europos konkurencingumo strategija“,
 - atsižvelgdamas į Geresnio reglamentavimo gaires ir priemonių rinkinį,
 - atsižvelgdamas į klausimą Tarybai dėl patikslintos Tarybos rekomendacijos dėl aplinkos be dūmų ir aerozolių (O-000013/2024),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 136 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi kasmet ES dėl rūkymo sukeliama vėžio miršta 700 000 žmonių; kadangi

¹ OL L 127, 2014 4 29, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/40/oj>.

² OL L 107, 2021 3 26, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj>.

³ OL C 285E, 2010 10 21, p. 63.

⁴ OL C 342, 2022 9 6, p. 109.

⁵ OL C, C/2024/4171, 2024 8 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4171/oj>.

- antrinių dūmų poveikis kelia pavojų visuomenės sveikatai;
- B. kadangi, remiantis dabartinėmis žiniomis, atrodo, jog kaitinamojo tabako gaminiai ir elektroninės cigaretės kelia mažesnę riziką nei įprastinės cigaretės;
 - C. kadangi naujų ir naujai atsirandančių tabako gaminių, gaminių su nikotinu ir be nikotino, pvz., elektroninių cigarečių ir kaitinamojo tabako gaminių, rinka ir vartojimas sparčiai auga, nes, pasak vartotojų, jie padeda rūkantiems asmenims mesti rūkyti;
 - D. kadangi tradicinių tabako gaminių antriniai dūmai sukelia ankstyvą mirtį ir didina riziką susirgti įvairiomis neužkrečiamosiomis ligomis, įskaitant vėžį, širdies bei kraujagyslių ligas ir lėtines kvėpavimo takų ligas;
 - E. kadangi antrinių dūmų poveikis daro nevienodą ir neproporcingą poveikį tam tikroms žmonių grupėms, įskaitant vaikus, astma sergančius asmenis, nėščias moteris ir pagyvenusius žmones;
 - F. kadangi Europos kovos su vėžiu plane nustatytas tikslas iki 2040 m. išugdyti kartą be tabako, kurioje tabaką vartotų mažiau nei 5 proc. gyventojų, palyginti su maždaug 24 proc. šiuo metu, ir kadangi siekiant šio tikslo svarbu kurti aplinką be dūmų;
 - G. kadangi Parlamentas paragino Komisiją stebėti mokslinius rizikos sveikatai, susijusios su elektroninėmis cigaretėmis, kaitinamojo tabako gaminiiais ir naujoviškais tabako gaminiiais, vertinimus, įskaitant šių gaminių vartojimo rizikos, palyginti su kitų tabako gaminių vartojimu, vertinimus;
 - H. kadangi Komisijos ataskaitoje „Europos konkurencingumo ateitis. Europos konkurencingumo strategija“ pabrėžiamas poreikis didinti Europos konkurencingumą pasitelkiant inovacijas ir reguliavimo reformą; kadangi ataskaitoje pabrėžiama, kad nenuoseklus ir ribojantis reglamentavimas trukdo novatoriškoms įmonėms visais etapais, o atsargumo principu grindžiamas požiūris kelia didelę grėsmę inovacijoms ir augimui; kadangi joje taip pat pažymima, jog daugiau kaip 60 proc. ES įmonių mano, kad reglamentavimas yra kliūtis investicijoms, o 55 proc. mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) nurodė, kad reglamentavimo kliūtys ir administracinė našta yra didžiausios jų problemos;
 - I. kadangi turizmo sektorius yra gyvybiškai svarbus ES ekonomikai, nes jame tiesiogiai dirba apie 11,4 mln. žmonių ir sukuriama apie 4,5 proc. ES bendrosios pridėtinės vertės; kadangi turizmo sektoriuje veikia daugiau kaip 2,4 mln. įmonių, iš kurių 99 proc. yra MVI;
 - J. kadangi pasiūlyme valstybėms narėms rekomenduojama išplėsti aplinkos be dūmų politiką, kad ji apimtų tam tikras lauko zonas, siekiant geriau apsaugoti ES žmones, ypač vaikus, jaunimą ir nėščias moteris; kadangi šios zonos apima lauko poilsio zonas, kuriose gali susirinkti vaikai, pvz., viešąsias žaidimų aikšteles, pramogų parkus ir baseinus, su sveikatos priežiūros ir švietimo įstaigų patalpomis sujungtas lauko zonas bei viešuosius pastatus;
 - K. kadangi Komisijos pasiūlyme taip pat rekomenduojama, kad valstybės narės visiems naujiems ar naujai atsirandantiems aerozolių išskiriantiems gaminiams taikytų aplinkos

be dūmų politiką taip pat, kaip ji taikoma rūkomojo tabako gaminiams; kadangi Komisija neatliko tinkamo šios rekomendacijos poveikio vertinimo ir neįvertino naujų ir naujai atsirandančių produktų santykinės rizikos sveikatai, palyginti su tradicinėmis cigaretėmis; kadangi jos požiūris nėra pagrįstas moksliniais įrodymais;

- L. kadangi pasiūlyme valstybės narės taip pat raginamos keistis geriausia patirtimi ir stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą, kad priemonių, kurių imamasi visoje ES, poveikis būtų kuo didesnis;
- M. kadangi, remiantis 2023 m. „Eurobarometro“ apklausa dėl europiečių požiūrio į tabaką ir susijusius gaminius („Eurobarometro“ apklausa Nr. 539), 36 proc. respondentų, pradėjusių rūkyti elektronines cigaretes, nurodė, kad jų pagrindinė motyvacija yra mesti rūkyti arba sumažinti cigarečių vartojimą, t. y. 56 proc. daugiau, palyginti su ankstesne apklausa; kadangi daugiau kaip pusė „Eurobarometro“ respondentų teigė, kad elektroninės cigaretės padėjo jiems sumažinti rūkymo mastą arba mesti rūkyti;
- N. kadangi šie duomenys patvirtina 2021 m. „Eurobarometro“ apklausos dėl europiečių požiūrio į tabaką ir elektronines cigaretes („Eurobarometro“ apklausa Nr. 506) išvadas, iš kurių matyti, kad naudodami elektronines cigaretes daug ir vis daugiau rūkančių asmenų sugebėjo visiškai mesti rūkyti;
- O. kadangi iš „Eurobarometro“ apklausos Nr. 539 duomenų matyti, kad 74 proc. respondentų patyrė, kaip žmonės rūko restoranų ir kavinių lauko terasose, o 71 proc. respondentų patyrė, kaip žmonės tose pačiose vietose rūko elektronines cigaretes ir vartoja kaitinamojo tabako gaminius; kadangi šie skaičiai rodo, kad į rūkymo įpročius ir galimus tolesnius apribojimus ypač jautriai reaguoja HORECA sektoriaus įmonės (atstovaujančios viešbučiams, restoranams, kavinėms ir barams, įskaitant tuos, kurie turi lauko erdves, visų pirma ant šaligatvių arba aikštėse, su klientams siūlomais stalais ir kėdėmis);
- P. kadangi iš „Eurobarometro“ apklausos Nr. 539 duomenų matyti, kad vaikų ir paauglių naudojimui skirtose lauko erdvėse šie skaičiai atitinkamai sumažėja iki 42 proc. ir 49 proc.;
- Q. kadangi Komisija turėtų teikti paramą skirdama tiesioginę 16 mln. EUR dotaciją pagal programą „ES – sveikatos labui“, o 80 mln. EUR pagal programą „Europos horizontas“ jau skirta priklausomybės prevencijai ir tabako, nikotino bei susijusių gaminių kontrolės stiprinimui; kadangi Komisija taip pat turėtų parengti prevencijos priemonių rinkinį, skirtą vaikų ir jaunimo sveikatos apsaugai remti;

Bendrosios nuostatos

1. pakartoja, kad tvirtai ir nuolat remia tikslą išugdyti kartą be tabako, kaip nustatyta Europos kovos su vėžiu plane; pabrėžia, kad reikia dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti, kad tikslas išugdyti kartą be tabako iš tikrųjų būtų pasiektas iki 2040 m.;
2. pabrėžia, kad politikoje turi būti laikomasi žalos mažinimo principo, ir primena, kad nauji ir naujai atsirandantys gaminiai gali leisti rūkantiems asmenims palaipsniui mesti rūkyti, kaip pripažinta ankstesnėse rezoliucijose dėl aplinkos be dūmų ir neužkrečiamųjų ligų; pabrėžia, kad žalos mažinimo politika turėtų būti grindžiama

moksliniais įrodymais ir proporcingumu, nes tai didina piliečių pritarimą jai;

3. palankiai vertina veiksmus, kurių ėmėsi tos valstybės narės, kurios jau veiksmingai patvirtino žalos mažinimo politiką ir daro pažangą, kad 2040 m. ES rūkymo mažinimo tikslą pasiektų 15 metų anksčiau; taip pat palankiai vertina tai, kad šios valstybės narės įgyvendina veiksmingas priemones, kuriomis užtikrinama apsauga nuo antrinių tabako dūmų poveikio;
4. pabrėžia, kad reikia apsaugoti visus žmones nuo nepageidaujamų dūmų ir aerozolių, taip pat ir lauke;
5. mano, kad vaikai ir nėščios moterys turėtų būti ypač gerai apsaugoti jiems skirtose vietose; remia tėvams skirtas informavimo apie antrinių dūmų poveikį vaikams kampanijas;
6. mano, kad visiems atsakingiems suaugusiems turėtų būti leidžiama naudoti teisėtai rinkai pateiktus gaminius; pažymi, kad tokie gaminiai turi atitikti didelius vartotojų lūkesčius ir teisės aktus ir neturi kenkti viešajai tvarkai ar moralei; taip pat mano, kad visi piliečiai civilizuotoje ir pagarbioje visuomenėje turėtų turėti galimybę tiesiogiai prašyti pokyčių susidūrę su elgesiu, kuris jiems daro neigiamą poveikį, ir teisės aktų leidėjams nereikėtų įsikišti;
7. reiškia susirūpinimą dėl gerokai platesnės taikymo srities ir galbūt nepakankamo bet kokio bendro draudimo rūkyti ar vartoti tabako gaminius lauko zonose proporcingumo ir veiksmingumo, pvz., Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos rekomendacijos 9 punkte siūlomo draudimo, taip pat dėl galimybės įgyvendinti tokį draudimą;
8. apgailestauja, kad vis dar neaišku, ar laikantis Geresnio reglamentavimo gairėse nustatyto principo „pirmiausia įvertinti“ kada nors buvo atliktas 2009 m. Tarybos rekomendacijos dėl aplinkos be dūmų vertinimas; be to, apgailestauja, kad daugiau nei prieš 15 metų atliktas poveikio vertinimas nebuvo tinkamai atnaujintas, nepaisant drastiškų rinkos pokyčių atsiradus naujiems gaminiams ir naujiems vartojimo įpročiams;
9. apgailestauja dėl to, kad Komisijos pasiūlyme nėra aiškiai atskirtas apribojimų taikymas tradiciniams tabako gaminiams ir naujiems bei naujai atsirandantiems gaminiams, pvz., elektroninėms cigaretėms, ir netaikomas moksliniais įrodymais pagrįstas požiūris; apgailestauja dėl to, kad nepakankamas aplinkos be dūmų diferencijavimas siunčia klaidingą žinią, trukdo naudoti naujus ir naujai atsirandančius gaminius tiems, kurie visiškai atsisako cigarečių, ir įtvirtina klaidingą supratimą apie jų santykinę riziką, nes Komisija nepagrindė savo pasiūlymo įtikinamais moksliniais įrodymais apie antrinių aerozolių poveikį;
10. labai apgailestauja dėl to, kad Komisija neįvertino savo pasiūlymo poveikio tam tikriems ekonomikos sektoriams, visų pirma turizmo sektoriui, įskaitant viešbučius, restoranus ir kavines, kurie išreiškė logišką susirūpinimą dėl siūlomos rekomendacijos;
11. pripažįsta, kad su rūkymu susijusios žalos mažinimo politika galėtų būti įgyvendinama papildant prevencines priemones, jei šios strategijos bus moksliskai pagrįstos ir nekenks visuomenės sveikatos tikslams, visų pirma jaunimo ir nerūkančių asmenų atžvilgiu;

todėl ragina Tarybą ir valstybes nares, dedant pastangas sumažinti rūkančiųjų skaičių ir skatinti dabartines ir būsimas suaugusiųjų rūkančiųjų kartas mesti rūkyti arba pasirinkti mažiau rizikingas alternatyvas, pradėti taikyti žalos mažinimo požiūrį į aplinką be dūmų, grindžiamą nepriklausomais moksliniais įrodymais;

12. ragina valstybes nares tinkamai įvertinti viešus draudimus rūkyti ir naudoti elektronines cigaretes, kaitinamojo tabako gaminius ir kitus aerozolius išskiriančius gaminius prieš juos priimant ir įgyvendinant, taikyti moksliniais įrodymais grindžiamą požiūrį ir atsižvelgti į tai, kad elektroninės cigaretės ir nauji bei naujai atsirandantys gaminiai gali padėti kai kuriems rūkantiesiems palaipsniui mesti rūkyti, kaip Parlamentas pripažino savo ankstesnėse rezoliucijose dėl aplinkos be dūmų ir neužkrečiamųjų ligų;
13. labai apgailestauja dėl to, kad Komisija nesureagavo į jo prašymą pateikti naujų ir naujai atsirandančių tabako gaminių rizikos vertinimus, susijusius su jų keliamo rizika sveikatai, palyginti su tradicinių tabako gaminių, ypač elektroninių cigarečių ir kaitinamojo tabako gaminių, vartojimu; pakartoja savo raginimą skubiai atlikti tokius vertinimus ir tolesnius tyrimus dėl kvapiųjų cheminių medžiagų, naudojamų elektroninėse cigaretėse ir išskiriamų iš jų;
14. ragina Tarybą ir valstybes nares įgyvendinant Europos kovos su vėžiu planą toliau plėtoti žalos mažinimo požiūrį į aplinką be dūmų, grindžiamą nepriklausomais moksliniais įrodymais;
15. palankiai vertina veiksmus, kurių ėmėsi tos valstybės narės, kurios jau priėmė veiksmingas priemones siekdamos užtikrinti, kad karta be dūmų būtų išugdyta 15 metų anksčiau nei ES 2040 m. tikslas; ragina valstybes nares toliau taikyti priemones, kuriomis rūkantieji būtų skatinami mesti rūkyti, priimant moksliniais įrodymais pagrįstą žalos mažinimo politiką ir įvertinant galimą šių priemonių poveikį HORECA sektoriaus ir MVĮ vertės grandinėms;
16. ragina valstybes nares apsvarstyti galimybę teikti finansinę paramą arba paskatas HORECA suinteresuotiesiems subjektams, kurie nusprendžia nustatyti nerūkymo zonas, kai įmanoma;
17. pakartoja savo raginimą Komisijai finansuoti programas, kuriomis skatinamas rūkymo mažinimas ir metimas rūkyti, ir remti valstybių narių bendradarbiavimą keičiantis informacija apie geriausius ir veiksmingiausius rūkymo mažinimo būdus;

Ataskaitų teikimas

18. prašo Komisijos praėjus ketveriems metams po šios rezoliucijos priėmimo pateikti Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl pažangos įgyvendinant joje išdėstytas priemones ir Tarybos rekomendacijos įgyvendinimo valstybėse narėse; taip pat ragina Komisiją įvertinti galimą šių priemonių poveikį HORECA sektoriaus ir MVĮ vertės grandinėms ir atsižvelgti į galimus rinkos pokyčius ir tabako pakaitalų prieinamumą;
19. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją valstybėms narėms, Tarybai, Komisijai ir Pasaulio sveikatos organizacijai.